

ΜΕΛΕΤΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ
ΤΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2018

Ο Περονόσπορος είναι σε πολλές αμπελουργικές περιοχές, η ασθένεια που δημιουργεί τα μεγαλύτερα προβλήματα. Λόγω του επιδημικού της χαρακτήρα που μπορεί να λάβει, απαιτείται έγκαιρη και ορθολογική αντιμετώπιση.

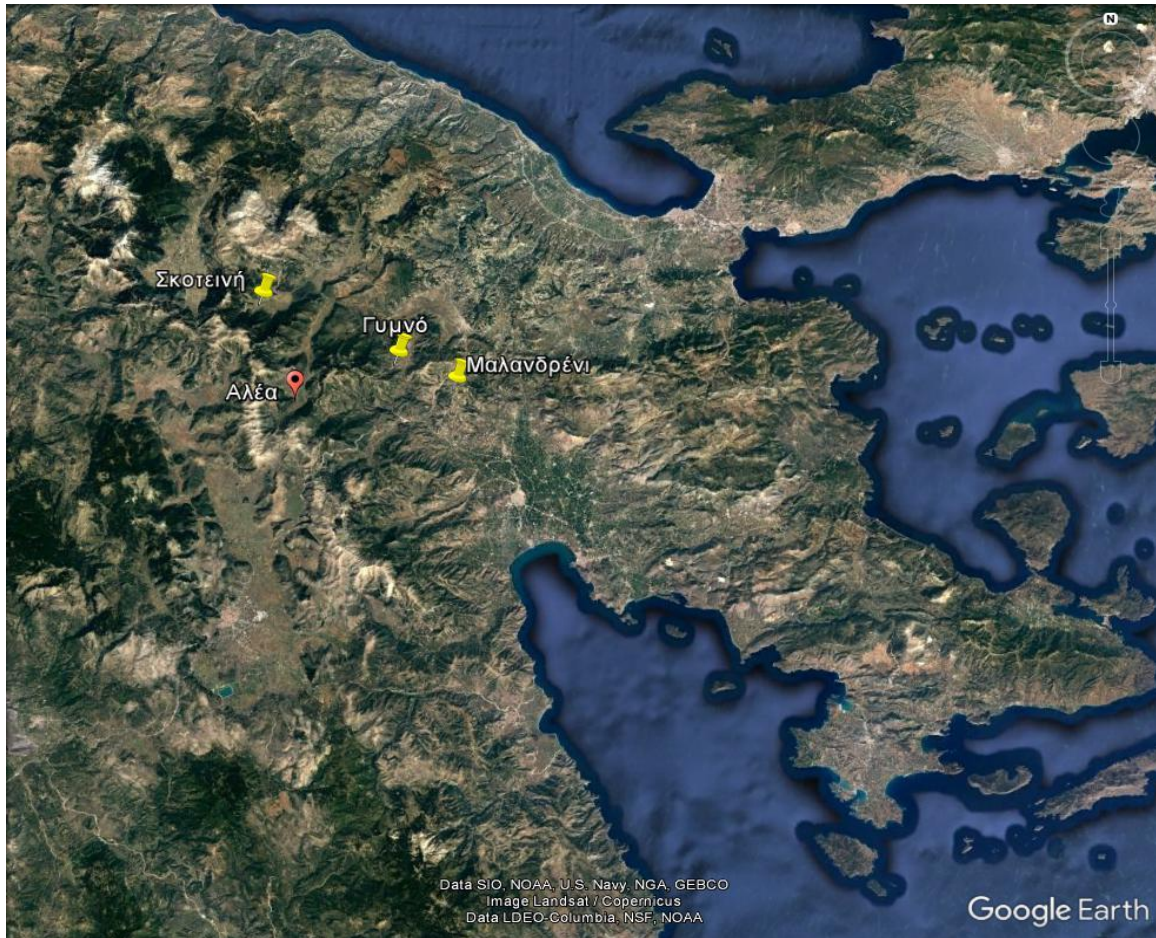
Όμως, σε συνθήκες ευνοϊκές όπως οι φετινές, όσα προληπτικά μέτρα και αν λήφθηκαν αυτά «τινάχτηκαν στον αέρα». Το αποτέλεσμα το είδαμε στα χωράφια και ήδη αναφέρθηκε ότι πολλά κτήματα δεν τρυγήθηκαν.

Έτσι, δεν είχε κανένα νόημα να επιβαρυνθεί ο ισχνός οικογενειακός προϋπολογισμός των νοικοκυριών των περιοχών αυτών με ένα παραπάνω κόστος, δηλαδή εκείνο της συλλογής. Χώρια που η ποιότητα των σταφυλιών ήταν σε τέτοιο βαθμό που θεωρήθηκε και ήταν κατώτατης ποιότητας (Εικ. 1).



Εικ. 1 : Η εικόνα των προσβεβλημένων σταφυλιών στο στάδιο της συγκομιδής

Οι περιοχές της Αργολίδας που αντιμετώπισαν το σοβαρό αυτό πρόβλημα ήταν οι Τοπικές Κοινότητες Σκοτεινή, Αλέα, Μαλανδρένι και Γυμνό του Δήμου Αργους-Μυκηνών, οι οποίες παρουσιάζονται στο Χάρτη 1.



Χάρτης 1. Οι περιοχές της Αργολίδας που «χτυπήθηκαν» από τον Περονόσπορο

Το αίτιο του προβλήματος

Το παθογόνο αίτιο του Περονόσπορου είναι ο μύκητας *Plasmopara viticola* ο οποίος προσβάλλει όλα τα πράσινα μέρη του φυτού, με σοβαρότερες τις ζημιές που γίνονται στο φύλλωμα και στα σταφύλια. Τα φύλλα μπορούν να προσβληθούν από την έκπτυξή τους από το βλαστό, μέχρι αργά το φθινόπωρο, με μεγαλύτερη ευαισθησία όταν είναι στη νεαρή ηλικία, δηλαδή την Άνοιξη (Εικ. 2).



Εικ. 2: Οι χαρακτηριστικές κηλίδες προσβολής από τον περονόσπορο στα νεαρά φύλλα

Με υγρό καιρό, στην κάτω επιφάνεια των κηλίδων εμφανίζονται λευκές εξανθήσεις (Εικ. 3). Τα αναπαραγωγικά όργανα του μύκητα, είναι υπεύθυνα για τις νέες μολύνσεις. Τα νεαρά φύλλα είναι πιο ευαίσθητα στις μολύνσεις.



Εικ. 3 : Οι λευκές εξανθήσεις στην κάτω επιφάνεια των φύλλων

Όμως, τα σταφύλια μπορούν να προσβληθούν από την εμφάνισή τους μέχρι το γυάλισμα με μεγαλύτερη ευαισθησία κατά τα βλαστικά στάδια: μούρο – άνθηση – καρπόδεση.

Δυστυχώς, ο μύκητας «χτύπησε» τα σταφύλια σε αυτό το στάδιο και γι' αυτό οι ζημιές που προέκυψαν ήταν μεγάλες. Έτσι παρατηρήθηκε, τόσο ατελής ωρίμανση των σταφυλιών, όσο και σε πολλές περιπτώσεις ολοκληρωτική καταστροφή των βοστρύχων (μούρων). Ωστόσο οι συνήθεις προσβολές στα φύλλα και στις νεαρές κληματίδες που παρατηρούνται στις προσβολές του περονόσπορου δε δημιούργησαν τέτοια προβλήματα όσο στην καταστροφή των νεαρών σταφυλιών. Έτσι οι προανθικές αυτές προσβολές στην άνθηση και στην καρπόδεση είχαν επιδημική μορφή με την καταστροφή των ανθέων και των βοτρυδίων, αλλά και του κεντρικού στελέχους των βοστρύχων με συνέπεια την ολοκληρωτική ξήρανση των νεαρών σταφυλιών. Αυτή η εικόνα της πρώιμης επιδημίας παρατηρήθηκε τόσο το 2011, όπως αναφέρθηκε, όσο και κατά τη φετινή περίοδο.

Η ετήσια εξέλιξη της ασθένειας εξαρτάται κυρίως από τις βροχοπτώσεις αλλά και από τις έντονες δροσιές της άνοιξης. Ο κύριος λοιπόν επιδημιολογικός παράγοντας είναι η δημιουργούμενη, υψηλή σχετική υγρασία, από τους παραπάνω παράγοντες.

Οι πρώτες μολύνσεις απαιτούν βροχή, ενώ οι επόμενες γίνονται και με δροσιές. Οι έντονες δροσιές και οι τοπικές βροχές μπορούν να δώσουν κατά περιοχές τοπικές επιδημίες περιορισμένης έκτασης.

Τα σπόρια του μύκητα διασπείρονται με τις σταγόνες νερού και μολύνουν τους νεαρούς ιστούς με αποτέλεσμα σε συνθήκες υψηλής υγρασίας να αναπαράγονται και να επιβιώνουν.

Συνήθως απαιτούνται θερμοκρασίες πάνω από 10°C, με άριστο τους 18-25°C. Δυστυχώς, οι συνθήκες που επικράτησαν τη φετινή άνοιξη ήταν ευνοϊκές για την ανάπτυξη του μύκητα στο αρχικό στάδιο, με αποτέλεσμα τις μεγάλες ζημιές που παρατηρήθηκαν.

Αναλυτικά η κατάσταση στους αμπελώνες της Αργολίδας έχει ως εξής:

Τοπικές Κοινότητες Σκοτεινής και Αλέας

Η καλλιεργούμενη έκταση με αμπέλια καλύπτει έκταση 760 στρ. και βρίσκεται κυρίως στις υπώρειες των ορεινών όγκων, που περιβάλλουν τον κάμπο της Σκοτεινής και της Αλέας, αλλά και σε ορισμένα σημεία και μέσα στον κάμπο.

Στις περιοχές αυτές τη μεγαλύτερη έκταση καταλαμβάνει το μαύρο Νεμέας (Αγιωργίτικο) περίπου το 90%, ενώ την υπόλοιπη έκταση καταλαμβάνουν οι λευκές ποικιλίες Ροδίτης και Μαλαγουζιά. Οι μεγαλύτερες ζημιές παρατηρήθηκαν στο Μαύρο Νεμέας ενώ στα λίγα κτήματα με Ροδίτη και Μαλαγουζιά, οι ζημιές ήταν μικρές.

Το ύψος της ζημιάς σε ορισμένα κτήματα ανήλθε στο 90%, όπως φαίνεται και στις Εικ. 4, 5, 6, 7, 8.



Εικ. 4: Προσβεβλημένα σταφύλια από τον Περονόσπορο



Εικ. 5, 6: Σε πολλά κτήματα με την ποικιλία Αγιωργίτικο οι ζημιές ήταν τεράστιες



Εικ. 7, 8: Η παραγωγή δεν συλλέχτηκε

Σημειώνουμε και την αποφύλλωση που παρατηρήθηκε σε αρκετά κτήματα ως συνέπεια των εκτεταμένων προσβολών από την όψιμη προσβολή του Περονόσπορου που είχε σημαντικές επιπτώσεις και στα φύλλα με εντυπωσιακή φυλλόπτωση (Εικ. 9, 10, 11).



Εικ.9, 10: Πρέμνα με χαρακτηριστική αποφύλλωση



Εικ. 11 : Εντυπωσιακή αποφύλλωση λόγω προσβολών από Περονόσπορο

Το αποτέλεσμα της φυλλόπτωσης ήταν τα σταφύλια να μην μπορούν να αποθησαυρίσουν στη συνέχεια τις παραγόμενες στα φύλλα ουσίες.

Σημειώνουμε ότι οι ζημιές ήταν μεγάλες στο Μαύρο Νεμέας (Αγιωργίτικο) και κατά πολύ μικρότερες στις λευκές ποικιλίες (Ροδίτης, Μαλαγουζιά κ.λπ) (Εικ.12, 13). Πάντως και σε αυτές τις ποικιλίες η ωρίμανση δεν ήταν αυτή που συνήθως είναι με κανονικές συνθήκες. (Εικ. 14, 15, 16).

Οι προσβολές στις ποικιλίες αυτές χαρακτηρίζονται από την όψιμη προσβολή, κυρίως στα φύλλα με αποτέλεσμα να υπάρχουν επιπτώσεις όχι τόσο στην παραγωγή, αλλά στην ποιότητα των σταφυλιών.

Έτσι, οι αποθησαυριστικές ουσίες ήταν σε χαμηλό επίπεδο με συνέπεια τον χαμηλό αλκοολικό τίτλο στο γλεύκος που παρήχθηκε.



Εικ. 12, 13 : Οι ζημιές ήταν κατά πολύ μικρότερες στη λευκή ποικιλία Μαλαγουζιά



Εικ 14, 15, 16.: Οι ζημιές στην ποικιλία Ροδίτης ήταν μικρότερες

Σημειώνουμε ότι οι ζημιές συνέβηκαν παρόλες τις καλλιεργητικές πρακτικές που έγιναν από την πλευρά των παραγωγών και οι οποίες ήταν οι ενδεδειγμένες, αφού οι παραγωγοί χαρακτηρίζονται από υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης. Ωστόσο, η κατάσταση «ξέφυγε» από πολύ νωρίς και πήρε επιδημική μορφή.

Όμως, παρόλα αυτά πολλοί παραγωγοί συνέχισαν να ψεκάζουν τα κτήματα «μήπως και σώσουν την κατάσταση», αλλά τα αποτελέσματα ήσαν πενιχρά. Στα λίγα σταφύλια που απέμειναν φαίνονται οι σκασμένες ρόγες από την προσβολή αλλά και τα υπολείμματα από τα φάρμακα που χρησιμοποιήθηκαν, κυρίως σκευάσματα χαλκού (Εικ. 17, 18).

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με τις μαρτυρίες των παραγωγών υπήρξαν περιπτώσεις που έγιναν μέχρι και 12 ψεκασμοί, από τους συνηθισμένους 4-5 που γίνονταν σε κανονικές χρονιές.



Εικ. 17, 18: Τα υπολείμματα των χαλκούχων σκευασμάτων στα σταφύλια

Τοπική Κοινότητα Γυμνού

Οι ζημιές στην Τοπική Κοινότητα Γυμνού ήταν μικρότερες από εκείνες της Σκοτεινής και της Αλέας.

Η περιοχή αυτή ανήκει στη ζώνη Π.Ο.Π της Νεμέας

Βέβαια οι κλιματολογικές συνθήκες στην περιοχή αυτή είναι διαφορετικές από εκείνες της Αλέας και της Σκοτεινής αφού χαρακτηρίζονται από πρωϊμότητα και χαμηλότερο υψόμετρο.

Η ποικιλία που καταλαμβάνει τη μεγαλύτερη έκταση είναι το Μαύρο Νεμέας (Αγιωργίτικο), στη συνέχεια ο Ροδίτης και λίγα κτήματα με τις ποικιλίες Μαλαγουζιά και Ασύρτικο.

Κατά την εκτίμησή μας οι ζημιές υπολογίζονται περίπου στο 50%.

Οι μεγαλύτερες από αυτές παρατηρήθηκαν στις περιοχές Άμπουλας, Καναπιτσιά, Σουλίτσες, Μπλατσινιές. Επισημαίνουμε ότι και στις περιοχές αυτές υπάρχουν διαφοροποιήσεις κατά κτήματα, λόγω των μικροκλιματικών συνθηκών που επικράτησαν και των επεμβάσεων που διενεργήθηκαν.

Σημειώνουμε ότι και στα χωράφια της περιοχής αυτής ήσαν χαρακτηριστικά τα υπολείμματα των χαλκούχων σκευασμάτων, που χρησιμοποιήθηκαν κατά πολύ περισσότερο από τις κανονικές χρονιές, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του Περονόσπορου (Εικ 19).

Έτσι, σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέξαμε οι ψεκασμοί που διενεργήθηκαν τη φετινή χρονιά έφτασαν και τους 12-15 αντί των 5-6 που γίνονται σε κανονικές χρονιές. Αποτέλεσμα της τακτικής αυτής ήταν το υψηλότερο οικονομικό κόστος που προέκυψε.



Εικ. 19 : Τα χαρακτηριστικά υπολείμματα από τα χαλκούχα σκευάσματα

T.K Μαλανδρενίου

Η Κονότητα αυτή χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλομορφία του εδάφους με εναλλαγές των πεδινών εκτάσεων και εκείνων που βρίσκονται στα υψηλότερα τμήματα.

Ανήκει στη ζώνη ΠΟΠ της Νεμέας με κύριες ποικιλίες το Αγιωργίτικο, το Ροδίτη που καταλαμβάνουν τη μεγαλύτερη έκταση και λίγα κτήματα με τις λευκές ποικιλίες Σαββατιανό και Μαλαγουζιά

Έτσι, παρουσιάζονται διαφοροποιήσεις και στις παρατηρηθείσες ζημιές λόγω και των μικροκλιματικών συνθηκών που δημιουργούνται κατά περιοχές.

Οι περιοχές με τα μεγαλύτερα προβλήματα ήσαν η Ντράϊζα, τα Ρουσάλια, η Αγία Παρασκευή, η Κατεβασιά χωρίς να αποκλείονται και περιοχές με ιδιαίτερο μικροκλίμα και μεγαλύτερες ζημιές.

Σε γενικές γραμμές οι ζημιές κυμαίνονται περίπου στο 50-55%.

Επισημαίνουμε ότι η Κοινότητα αυτή χαρακτηρίζεται από μικρότερο αριθμό ψεκασμών οι οποίοι όμως τη φετινή χρονιά έγιναν περισσότεροι.

Πάντως, είναι χαρακτηριστικό το γεγονός των αυξημένων κατά πολύ σχεδόν στο διπλάσιο ψεκασμών που διενεργήθηκαν σε όλες τις περιοχές από πολλούς παραγωγούς, με αποτέλεσμα το αυξημένο οικονομικό κόστος της καλλιέργειας

Υπόλοιπες περιοχές της Αργολίδας

Σποραδικά υπάρχουν και αμπελώνες σε ορισμένες περιοχές της επαρχίας Άργους όπως στην Άκοβα και στο Κουτσοπόδι προς την περιοχή του γειτνιάζει με την περιοχή του Μαλανδρενίου στις οποίες οι ζημιές είναι περίπου στο επίπεδο του Μαλανδρενίου.

Σημειώνουμε και τη ζώνη της Ερμιονίδας με μικρό αριθμό αμπελώνων κυρίως στο Ηλιόκαστρο και στο Κρανίδι, όπου οι ζημιές ήσαν κατά πολύ μικρότερες από εκείνες των περιοχών που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας

Δημήτριος Δήμου

Γεωπόνος, MSc